

הכנס השנתי של היזמה למחקר יישומי בחינוך 2.1.2019 | כ"ה טבת תשע"ט

טיפוח מיומנויות חברתיות-דגשיות (SEL) במערכת החינוך

מושב רביעי – המורה במרכז: מקומו של המורה בפיתוח SEL

פרופ' עפרה מייזלס – "המורה תחילה": השקעה ברווחה ובשגשוג של המורה כתנאי לקידום SEL (לצפייה בהרצאה ובמצגת)

- פרופ' מייזלס מציעה נקודת כניסה אחרת ל-SEL, דרך מערכת החינוך במאה ה-21. בעידן של חוסר ודאות לגבי העתיד, הידע חשוב פחות מיכולות תוך-אישיות ובין-אישיות, אשר עשויות להיות קריטיות להצלחה בלימודים ובחיים בכלל.
- פרויקט [2030](#) של ה-OECD מדבר ברמה אחת מעל שיח המיומנויות ומדגיש את ה-well being. יש בו הגדרה אחרת של חינוך ושל טיבו הרצוי של אדם. זהו שינוי מערכתי ואולי אף קריאה למהפכה וחזרה לתפיסות הומניסטיות (בד בבד עם שימוש במונחים של מיומנויות).
- המצב הקיים במערכות חינוך בעולם הוא עדיין בעייתי. תלמידים לומדים בעיקר שינון. בישראל נוספים לכך אתגרים נוספים כמו פערים משמעותיים בין קבוצות ועודף דגש על היבטים עיוניים ועל הישגים מדידים.
- ממחקרים שעשתה פרופ' מייזלס עלה שילדים מרגישים רע בבית ספר. משעמם להם, מרגישים שלא רואים אותם. היא גילתה שגם מורים מרגישים תחושות דומות – שדורשים מהם המון, שלא רואים אותם, שלא נותנים להם אמצעים. אותו "שיח קורבני" עלה גם בשיחות עם מנהלים ועם מפקחים. בתוך שיח כזה קשה לגרום לצמיחה.
- פרויקט אמפירי שהיא עורכת עכשיו נקרא "חוכמת הדעת והלב", מודל אינטגרטיבי ליישום מיומנויות המאה ה-21 בבתי ספר יסודיים. הפרויקט מבוסס על מדגם גדול, ומקווים שתהיה אפשרות להתאמה לרמה המערכתית (scaling up). המודל מבוסס על תפיסה הוליסטית, ובמרכזו שלושה עקרונות – התלמיד השלם, המורה השלם ובית הספר השלם.
- השינוי שפרופ' מייזלס מנסה להוביל עם הצוות שלה בפרויקט הוא ברוח דבריו של [Parker Palmer](#) על האומץ ללמד – לגלות את הנוף של עולמו הפנימי של המורה. המורים הם ראשית כול בני אדם ומלמדים בעצם את מי שהם – "You teach who you are" – את האישיות, את החוויה, את מצב הרוח שלהם. אם רוצים לקדם קהילה אכפתית של תלמידים, חייבים לדאוג למורה תחילה.
- ההתערבות אמורה לייצר שינוי בר קיימה, ולכן היא מבוססת על סדירויות קיימות, כוללת השתלמות מוסדית וליווי ארגוני, נמשכת שנתיים ומתחילה קודם כול במורים עצמם ואחר כך בהקניית המיומנויות לתלמידים כחלק מתוכנית הלימודים הרגילה. ההתערבות היא משולבת, קוגניטיבית-חברתית-דגשית, ומלווה בייעוץ ארגוני. ידוע מהמחקר שיש אפקט מתמשך (ומדבק) להתערבות של שנתיים.

הכנס השנתי של היזמה למחקר יישומי בחינוך
2.1.2019 | כ"ה טבת תשע"ט

טיפוח מיומנויות חברתיות-רגשיות (SEL) במערכת החינוך

- גישה זו אמורה לסייע לדור העתיד לעמוד בחזון של ה-OECD – לפתח את הפוטנציאל של כל אחד כאדם ולעזור לבנות עתיד שיהיה מבוסס על well being של יחידים, של קהילות ושל היקום כולו.